ПАХУЩА О.П.*

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Поняття «туризм» почало формуватися з початком масовості, тобто переміщень значної кількості людей з метою змістовного проведення дозвілля, хоча можна з впевненістю стверджувати, що подорожування завжди було властиве людині перш за все як біологічній істоті, для якої рух є невід'ємною потребою організму, а з часів посилення урбанізаційних процесів спілкування з природним середовищем все більшою мірою стає психофізіологічною потребою. По-друге, подорожування є формою пізнання середовища і розширення людських можливостей з адаптації до довкілля, а також одним з найдавніших засобів комунікації, культурного обміну, економічних контактів.

Туристична індустрія є однією з важливих напрямків для розвитку економіки регіонів України. Серед основних функцій туризму слід зазначити рекреаційну, соціальну, культурну, екологічну, економічну, просвітницьку і виховну.

Зміна пріоритетів суспільного розвитку позначилась і на розвиткові туризму, який набирає рис, притаманних галузі світового господарства. Ринок туристичних послуг задовольняє потреби населення у відпочинку та змістовному проведенні дозвілля і функціонує за загальними законами світового ринку.

Україна об'єктивно має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристично-рекреаційний потенціал. Останнім часом в Україні розвиваються різні види туризму. Найбільш популярний – міський екскурсійний туризм.

В Україні туристичний бізнес розвивається з переважною орієнтацією на виїзд. Переважна більшість діючих у нас туристичних фірм воліють займатися відправленням своїх співвітчизників за рубіж, і лише невелика їхня частина працює на залучення гостей в Україну – тобто усе робиться так, що капітал від туристичного бізнесу спливає за рубіж. Але розширення міжнародних зв'язків відкриває нові шляхи для просування національного туристичного продукту на світовому ринку, залучення до світового інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності.

Туризм – це галузь нових часів. Як один із найбільш важливих секторів світової економіки, туризм є лідером за кількістю створених робочих місць, прибуткам, інвестиціям, впливі на показники розвитку багатьох країн і регіонів. У порівнянні з промисловістю він значно менше негативно впливає на природні ресурси та довкілля. Більше того, заснований на задоволенні від відвідування нових місць, туризм створює стимул не руйнувати, а зміцнювати те, що так привертає увагу мандрівників (краса природи, культурна спадщина та традиції).

Україна має надзвичайно вигідне географічне та геополітичне розташування, розвинену транспортну мережу, володіє значними природно-рекреаційними та історико-культурними ресурсами, населена працелюбним і гостинним народом. Забезпечити належну віддачу від цього потужного потенціалу, використати його в інтересах активного відпочинку та оздоровлення можна лише за умови чіткої організації туристичної діяльності, зміцнення існуючої та створення нової матеріально-технічної бази, залучення досвідчених і кваліфікованих кадрів, тобто за умови правильної організації та ефективного управління туризмом.

Розвивати туризм в Україні треба по шести основних напрямках – пляжний відпочинок; лікувальний відпочинок; унікальна історична спадщина; релігійний туризм; «зелений»

** Науковий керівник – Бобловський О.Ю., к.ф.н., доцент*

туризм; екстремальний туризм.

Туристичний сектор, що характеризується великими обсягами й має найбільший індекс розвитку у світі, складається зі значної кількості різних видів господарської діяльності. Із них найбільш важливими можна вважати наступні: готелі, ресторани, центри проведення конгресів і конференцій, заміські клуби, тематичні парки, комерційні центри, санаторії і профілакторії, сауни, поля для гри в гольф, змішані туристичні комплекси, центри дозвілля, туристичні й транспортні компанії.

Аналізуючи перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні на наступні десять років, перш за все, необхідно підкреслити, що сучасний туризм – це та сфера економіки і життєдіяльності суспільства в цілому, яка в тій чи іншій мірі інтегрує практично всі галузі. Саме це і визначає одне з перших місць, яке займає туризм у світовій економіці. Саме цей фактор повинен стати головним у формуванні нового державного підходу до туризму як тієї галузі, пріоритетний розвиток якої може позитивно вплинути на економічний і соціальний стан країни в цілому, стимулювати ряд важливих галузей економіки, сприяти зміцненню нового позитивного іміджу України на світовій арені.

Стратегічною метою розвитку туристичної індустрії в Україні можна визначити створення конкурентоспроможного на світовому ринку туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурного довкілля. Програма дій, зорієнтована на досягнення цієї мети, має бути синхронізованою із загальними темпами становлення ринкових механізмів і співвідносною з політикою структурних реформ в економіці. Вона повинна також враховувати накопичений досвід розвитку туризму у світі, що створює сприятливі умови доопрацювання та розроблення відповідної нормативно-правової бази туризму.

Важливими факторами, що впливатимуть у подальшому на розвиток ринку туризму, є демографічні зміни, матеріальний та соціальний стан населення, рівень освіти, тривалість відпустки, професійна зайнятість та багато інших чинників.

Маючи різноманітний ресурсний потенціал, туризм України повинен сприяти зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства.

Література.

1. Потенціал України у світі туризму: гірше за Прибалтику, Росію і Закавказзя, ліпше за Середню Азію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?id=2304

2. Нові можливості розвитку туризму в Карпатському регіоні: Матеріали міжнародної конференції. Ужгород, 23 лютого 2007 р.

3. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.world-tourism.org

4. Забуранний С.В. Розвиток туристичної діяльності у сільській місцевості України / С.В. Забуранний // Економіка АПК. – 2014. – № 4. – С. 100-105.

5. Кузик С.П. Менеджмент туризму в регіоні / С.П. Кузик, Д.Л. Олесневич // Регіональна економіка. – 1999. – № 1. – С. 103-109.

6. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні / В.К. Федорченко, Т.А. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с.